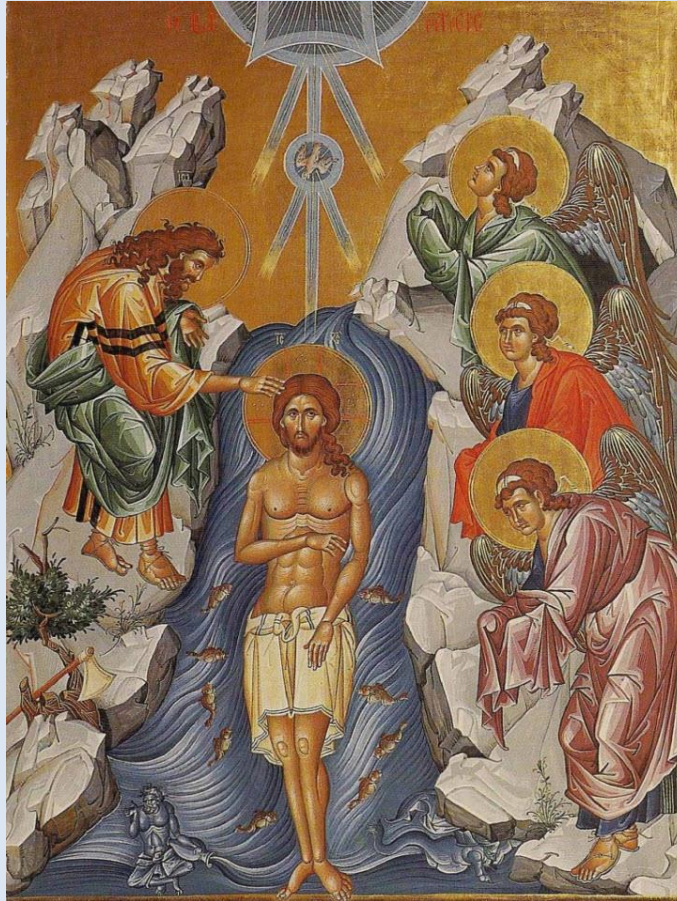

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΒΑΠΤΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΙΟΡΔΑΝΗ:

Ο ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΕΓΚΑΙΝΙΑΖΕΤΑΙ

α'

Μτ 3 , **13** Τότε έρχεται ο
Ιησούς από τη Γαλιλαία
στον Ιορδάνη προς τον
Ιωάννη για να βαπτιστεί
απ' αυτόν¹.

Ιορδάνης Ποταμός
Στη φωτογραφία βλέπουμε τον ακριβή τόπο της Βαπτίσεως

1. Οι δύο άντρες ασφαλώς, ως συγγενείς που ήταν, θα πρέπει να είχαν συναντηθεί και άλλοτε.

Ο Ιωάννης όμως δεν γνώριζε ότι ο Ιησούς ήταν ο αναμενόμενος Μεσσίας.

Αυτό το έμαθε από θείο φωτισμό τότε και εκεί στον Ιορδάνη.

Ιω 1, 29 Ο Ιωάννης βλέπει τον Ιησού να έρχεται προς το μέρος του και λέει: «**Αυτός είναι ο αμνός του Θεού², που παίρνει πάνω του την αμαρτία των ανθρώπων.**

30 Γι' αυτόν σας μίλησα όταν είπα "ύστερα από μένα έρχεται ένας που είναι ανώτερος μου, γιατί υπήρχε πριν να γεννηθώ".

31 Κι εγώ κάποτε δεν τον ήξερα ποιος είναι. Για να τον γνωρίσει όμως ο Ισραήλ, γι' αυτό ήρθα εγώ και βαπτίζω με νερό».

2. Ο Ιωάννης, αποκαλώντας τον Ιησού **«αμνό του Θεού»**, δηλ. αρνί προορισμένο για θυσία, δείχνει ότι δεν συμμερίζεται τις εθνικιστικές απόψεις των πολλών για τον Μεσσία· (ότι δηλ. θα ήταν μια ένδοξη και ανίκητη μορφή, θα κατανικούσε τους Ρωμαίους, θα απελευθέρωνε τον λαό κ.λπ.).

Αντίθετα, και σύμφωνα με τις προφητείες του Ησαΐα, ο **Μεσσίας θα ήταν αλλιώτικος, ταπεινός**· αυτός θα έσωζε τον κόσμο, αλλά τον περίμεναν δοκιμασίες, θυσίες, θάνατος.

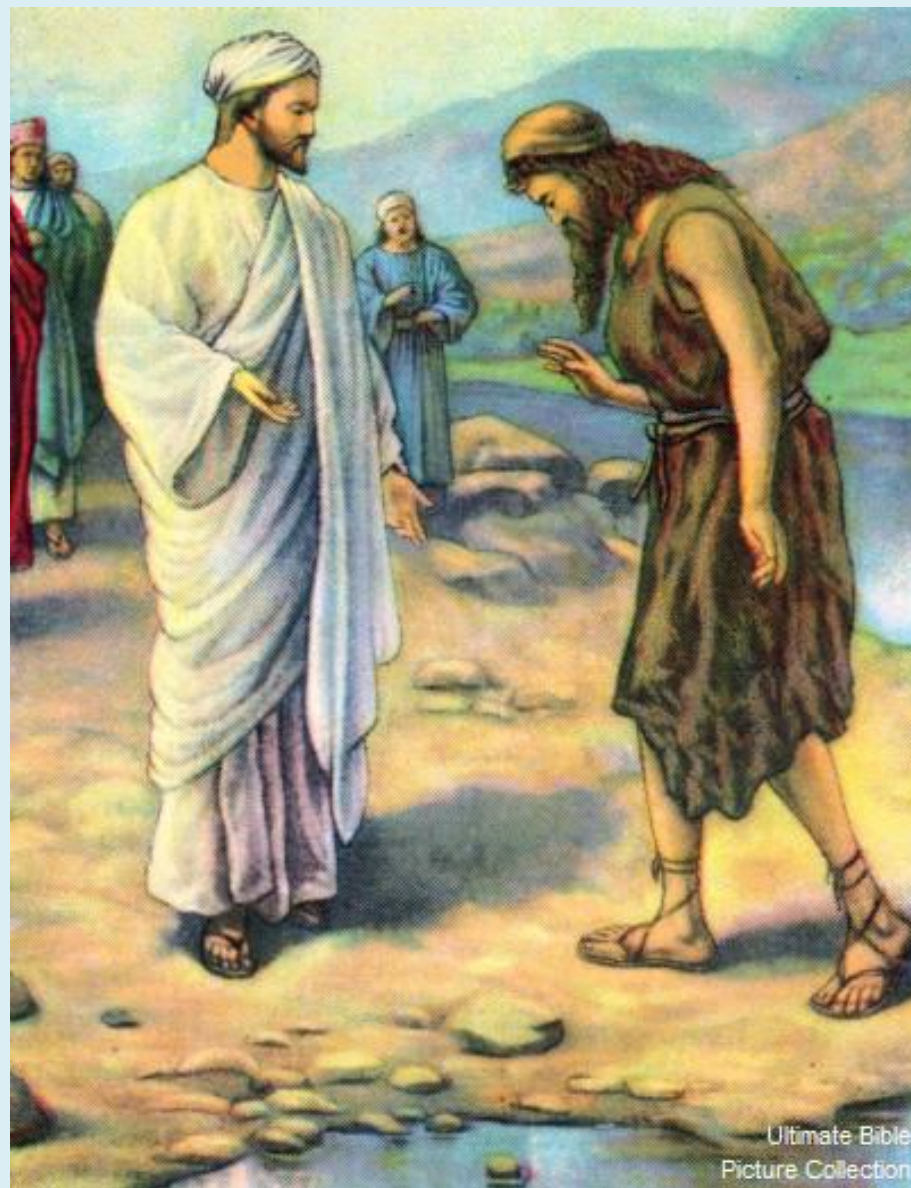

Μτ 3, 14 Ο Ιωάννης όμως τον εμπόδιζε (να βαπτιστεί) λέγοντας του: «Εγώ έχω ανάγκη να βαπτιστώ από σένα κι έρχεσαι εσύ σ' εμένα;»

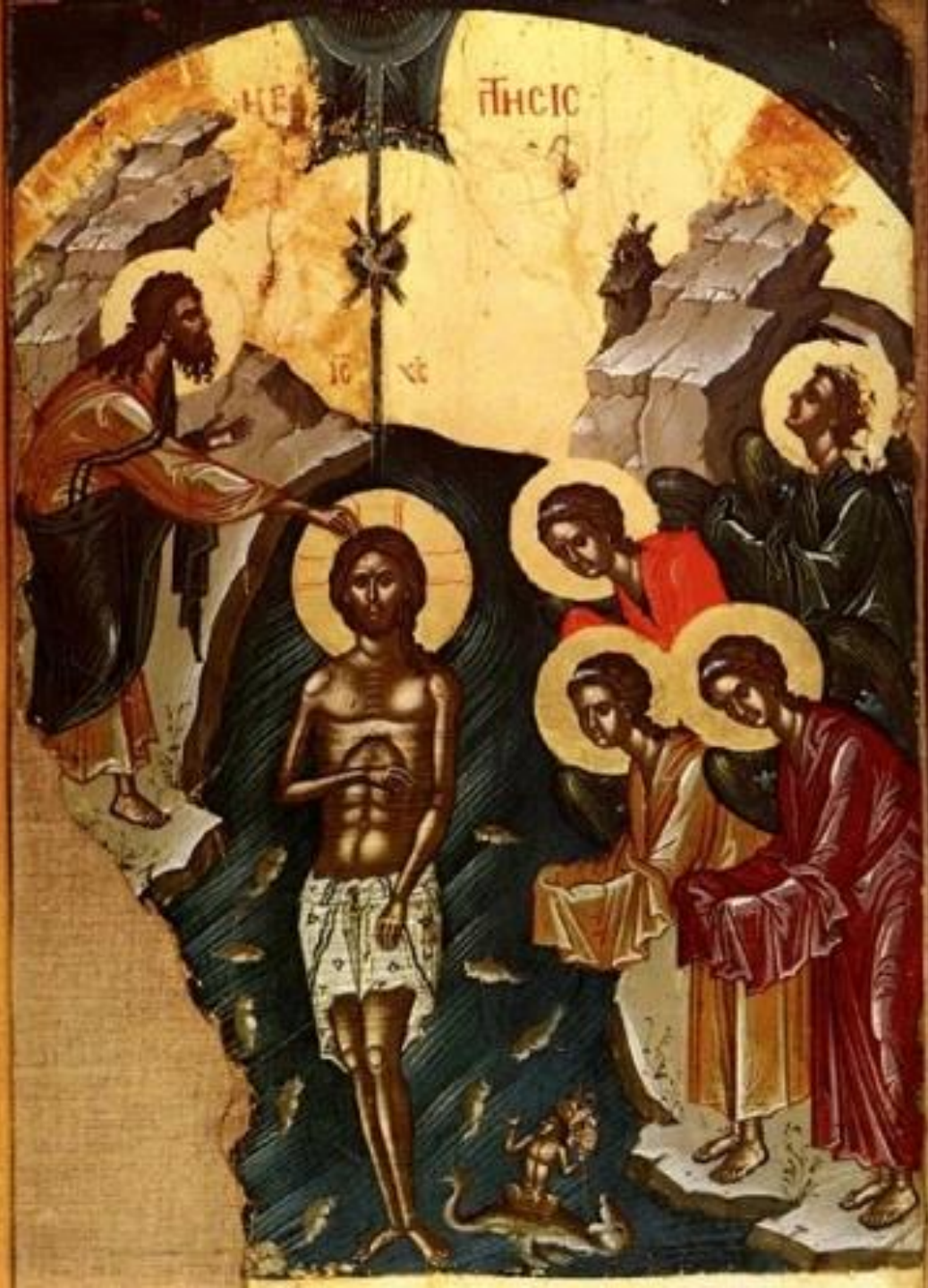
15 Ο Ιησούς όμως του αποκρίθηκε: «Ας τ' αφήσουμε τώρα αυτά, γιατί πρέπει να εκπληρώσουμε και οι δυο μας ό,τι προβλέπει το σχέδιο του Θεού³ «Τότε ο Ιωάννης τον άφησε να βαπτιστεί.

16 Βαπτίστηκε λοιπόν ο Ιησούς κι αμέσως βγήκε από το νερό. Και να, **άνοιξαν γι' αυτόν οι ουρανοί⁴** και είδε το Πνεύμα του Θεού σαν περιστέρι⁵ να κατεβαίνει και να έρχεται πάνω του.

17 Ακούστηκε τότε μια φωνή από τα ουράνια που έλεγε: «**Αυτός είναι ο αγαπημένος μου Υιός, αυτός είναι ο εκλεκτός μου**».

Ultimate Bible
Picture Collection

3. Ο αντίλογος του Χριστού στον Ιωάννη (Μτ 3, 15) είχε το νόημα:

Φυσικά ο ίδιος – ως αναμάρτητος – δεν είχε ανάγκη από μετάνοια, εξομολόγηση και **βάπτισμα**. Όμως θέλει και δέχεται να κάνει ό,τι κάνουν όλοι, διότι **ταπεινά συμμερίζεται τη θέση των ανθρώπων** θέλει να είναι κοντά τους, μαζί τους, για χάρη τους.

Ο Ιησούς πουθενά δεν προβάλλει αξίωση να εξαιρεθεί από κάτι. Μπαίνει στη σειρά και ζητεί από τον Ιωάννη να βαπτιστεί. Καμιά εξαίρεση για τον εαυτό του. Υποτάσσεται σε αυτό που ορίστηκε για όλους «*ἐξ οὐρανοῦ*».

Με τη βάπτιση του μπαίνει ανάμεσα στους ανθρώπους, αμαρτωλούς και δικαίους. Δείχνει ψηλαφητά ότι **είναι ο Εμμανουήλ**: μαζί τους, ανάμεσά τους, στο πλευρό τους βοηθός. Δεν θέλει να αφήσει μόνους τους αμαρτωλούς.

Τιμά τους μη τιμώμενους και χαρίζει σε αυτούς ένα **νέο ξεκίνημα ζωής**.

Το άνοιγμα και στροφή του προς τους αμαρτωλούς είναι πράξη συνειδητή συμπάθειας και αλληλεγγύης προς αυτούς.

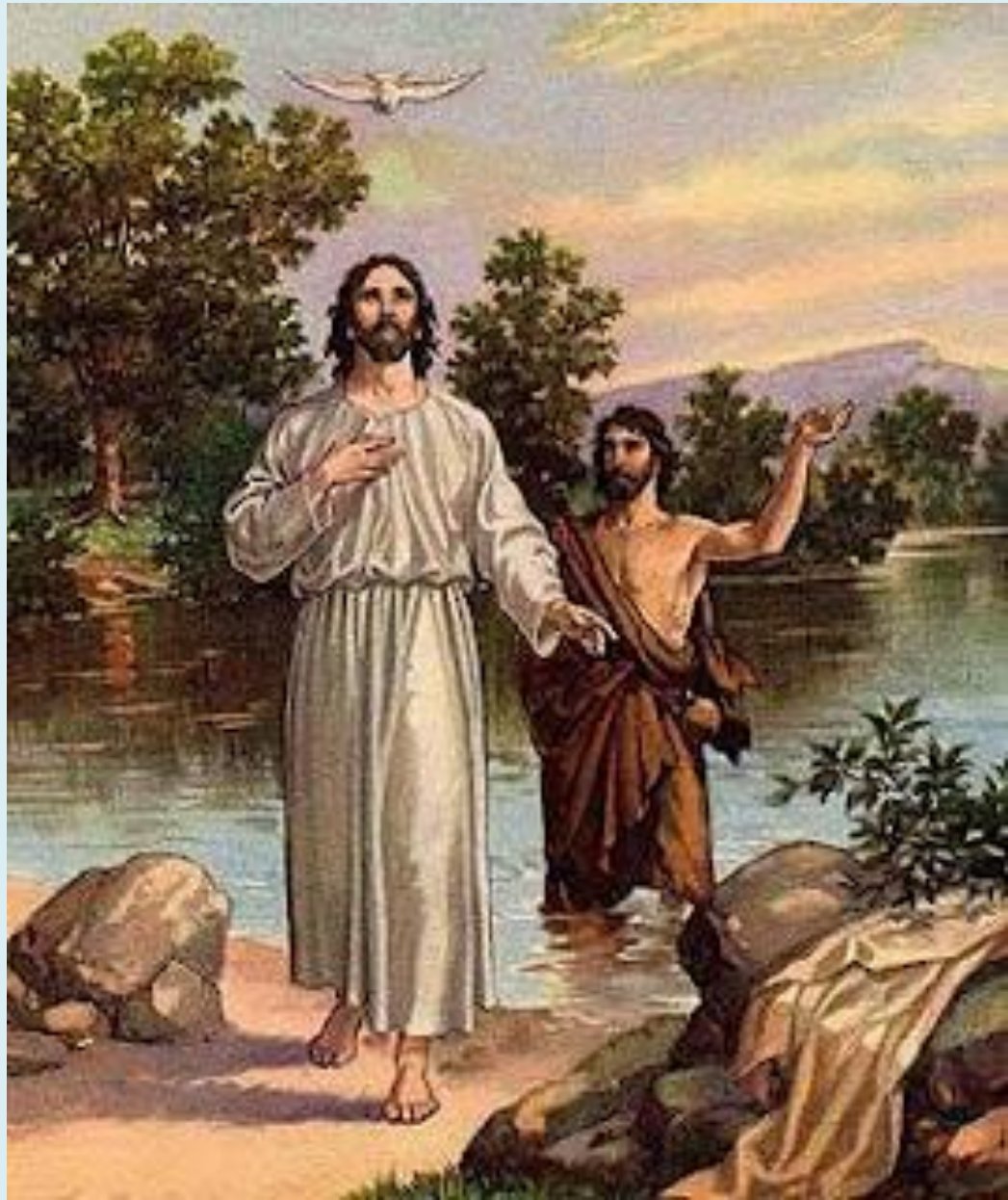
4. Η συμβολική έκφραση **άνοιξαν οι ουρανοί** σημαίνει: Τώρα ξαναδίνεται επίσημα και πανηγυρικά η δυνατότητα επικοινωνίας των ανθρώπων με τον Θεό.

Giotto di Bondone
Baptism of Christ

Ιω 1, 32 Κι ο Ιωάννης διακήρυξε δημόσια και είπε: «Είδα το Πνεύμα να κατεβαίνει σαν περιστέρι από τον ουρανό και να μένει πάνω του.

33 Εγώ δεν τον ήξερα ποιος ήταν, εκείνος όμως που με έστειλε να βαπτίζω με νερό, εκείνος μου είπε: 'Εκείνος που πάνω του θα δεις να κατεβαίνει και να μένει το Πνεύμα, αυτός είναι που βαπτίζει με Άγιο Πνεύμα'.

34 Κι αυτό εγώ το είδα και διακήρυξα δημόσια πως αυτός είναι ο Υιός του Θεού».

5. Το Άγιο Πνεύμα, με τη μορφή **σαν περιστέρι** (δεν ήταν ένα πραγματικό περιστέρι, αλλά κάτι που έμοιαζε σαν περιστέρι), για πρώτη φορά έγινε τόσο αισθητό στους ανθρώπους. **Την Πεντηκοστή** θα παρουσιαστεί σαν κάτι που έμοιαζε με «**πύρινες γλώσσες**» (μικρές φλόγες φωτιάς σαν γλώσσες). Τόσο στους Ισραηλίτες όσο και στους γείτονές τους **το περιστέρι σήμαινε την παρουσία του Θεού**.

Εκεί και αλλού, τότε και σήμερα, συμβολίζει: αγάπη, ειρήνη και ελπίδα.

Μηνύει ότι **κάτι επικίνδυνο και αρνητικό τελειώνει** και **ένα νέο ξεκίνημα**, μια **νέα αρχή για τους ανθρώπους δρομολογείται**.

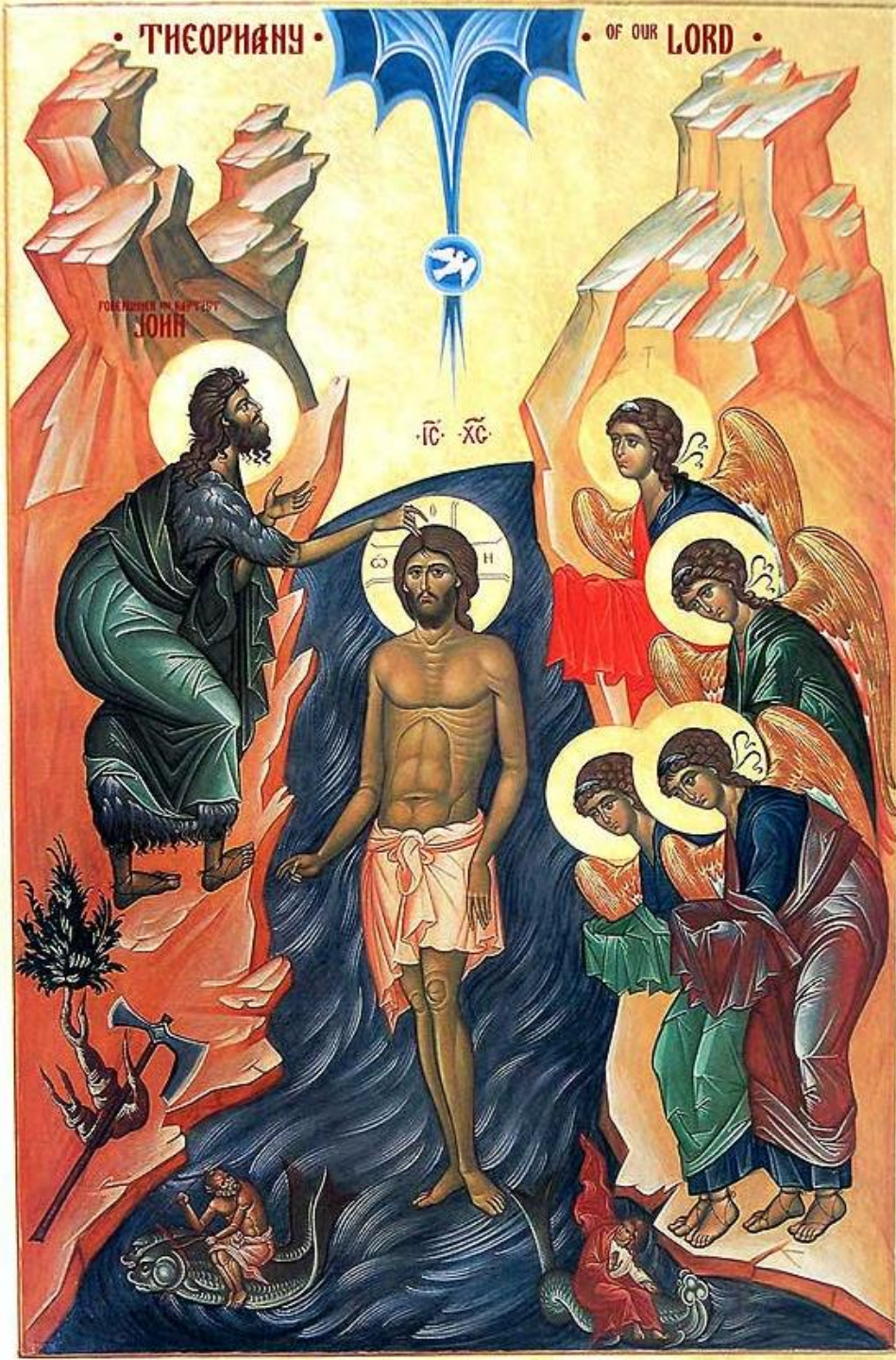
Οι ερμηνευτές επιμένουν ότι από τη στιγμή εκείνη το Άγιο Πνεύμα δόθηκε μόνιμα στην ανθρωπότητα ως χαρακτηριστικό γνώρισμα της καινούργιας εποχής και ως δώρο των έσχατων χρόνων για πάντα. **Αυτό το Πνεύμα έχρισε στον Ιορδάνη τον Ιησού ως ηγέτη της νέας ανθρωπότητας.**

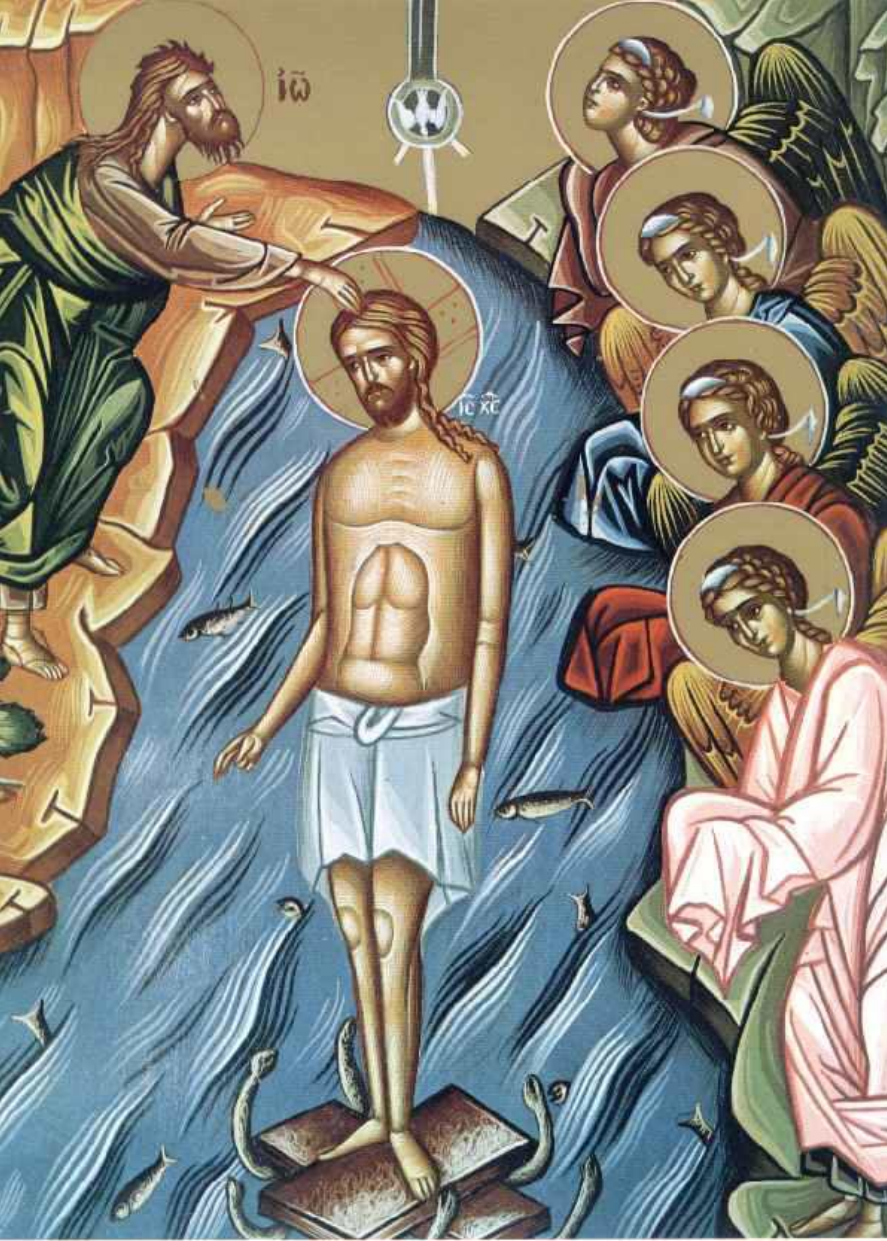
Επεξεργασία

1. Παρατηρήστε την εικόνα της Βάπτισης. Ποια στοιχεία, που μας δίνονται στο ευαγγελικό κείμενο, μπορείτε να αναγνωρίσετε σε αυτήν;

- **Η έρημος** (*ψηλά βράχια, που σμίγουν και σχηματίζουν «κλεισούρα»*).
- **Ο Ιορδάνης** [το νερό άλλοτε εικόνα του θανάτου (κατακλυσμός), είναι τώρα η πηγή του ύδατος της ζωής (υδατόστρωτος τάφος «καταβάς ἐν τοῖς ὕδασιν ἔδησε τὸν ἰσχυρόν»)].
- Ο Ιησούς (με Αδαμική γυμνότητα ή με άσπρο ρούχο στη μέση του, με το δεξί χέρι ευλογεί τα νερά, το ένα του πόδι προβάλλει μπροστά, για να δείξει την υπέρτατη πρωτοβουλία του).
- **Ο Ιωάννης** (*ασκητικός, υποκλίνεται στο Μεσσία, Είναι στραμμένος προς το Άγιο Πνεύμα, Το δεξί του χέρι αγγίζει το κεφάλι του Χριστού ενώ το αριστερό βρίσκεται σε στάση δεήσεως, δίπλα του μια αξίνα*).
- **Οι άγγελοι** (έχουν σκεπασμένα τα χέρια τους και τα προτείνουν στο Χριστό, έτοιμα να τον υπηρετήσουν).
- **Το Άγιο Πνεύμα** (*με μορφή περιστεριού*).

Ο ηλικιωμένος άνδρας και η γυναίκα προσωποποιούν τον Ιορδάνη ποταμό και την Ερυθρά θάλασσα [εμπνεύσεις από την υμνολογία της εορτής – «Ἡ θάλασσα εἶδε καὶ ἔφυγεν, ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω» (Ψαλμ. 113, 3)].

Η συντριβή των κεφαλών των δρακόντων αισθητοποιεί τη νίκη του Υιού του Θεού κατά των δυνάμεων του σκότους και του σατανά. «σὺ ἐκρατέωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος.» (Ψαλμ. ογ' 13).

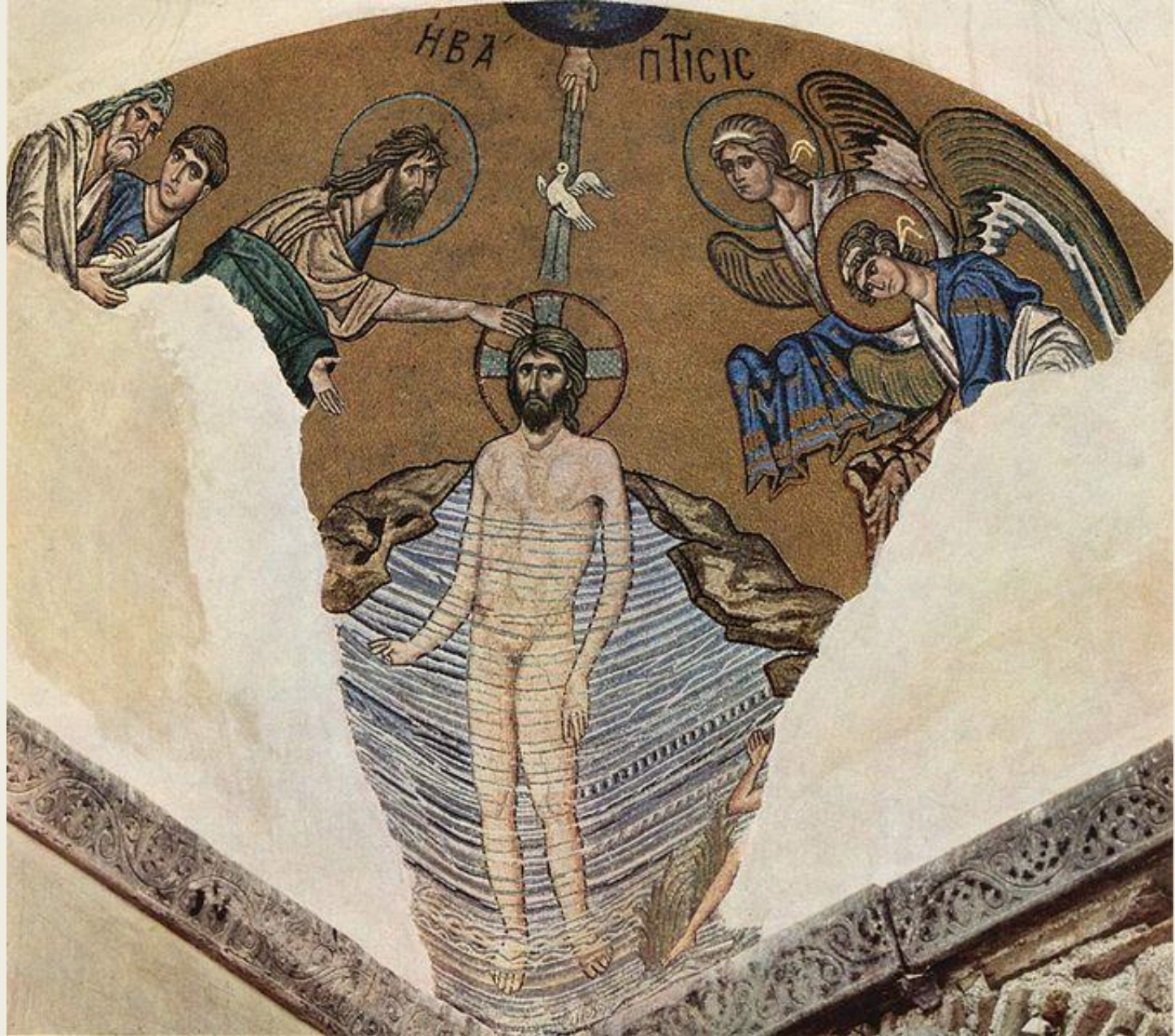

Η άφατη κένωση και
άκρα ταπείνωση
του Θεανθρώπου

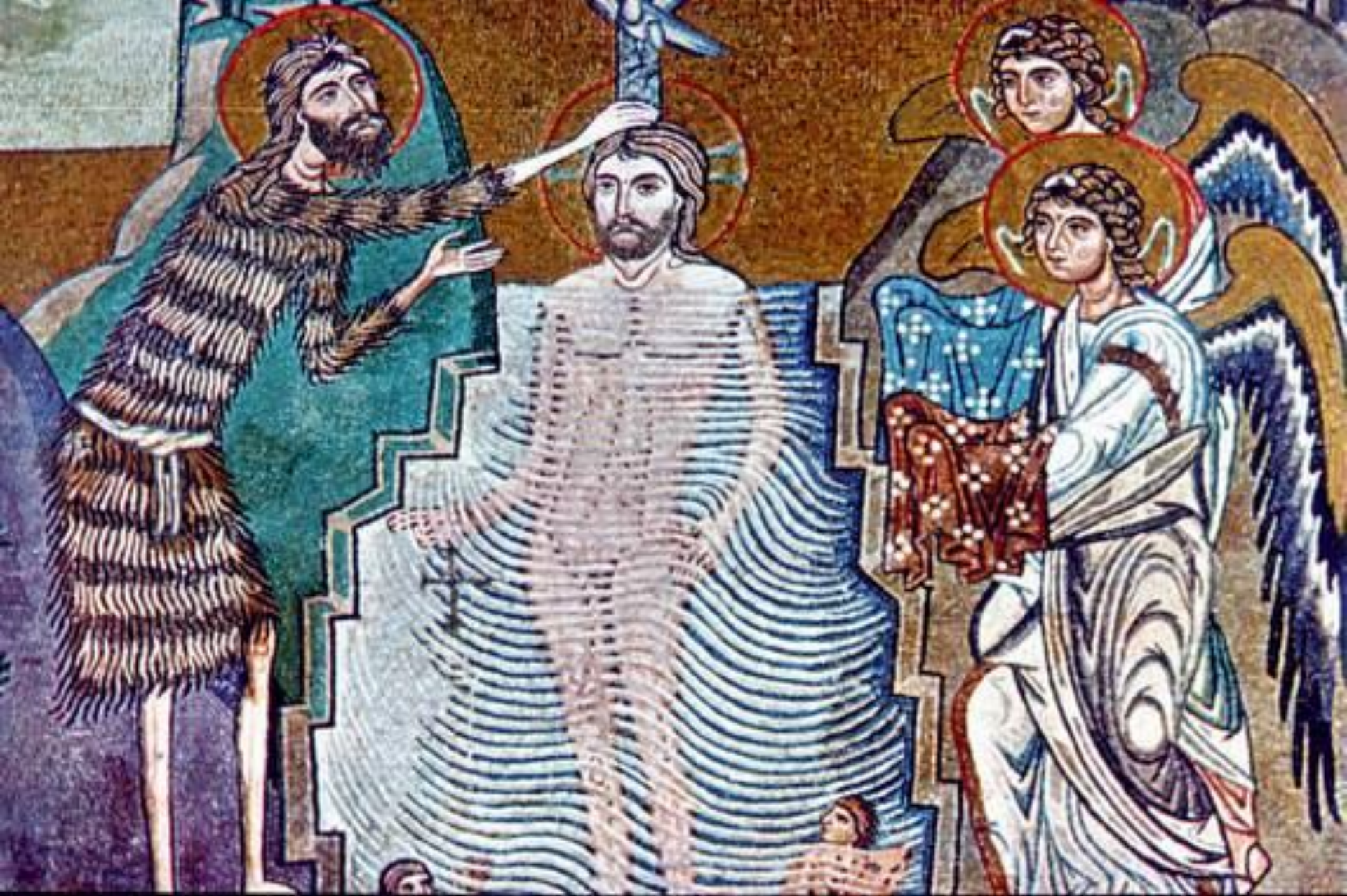

Η Βάπτιση, τοιχογραφία στον Όσιο Λουκά

Η Βάπτιση της μονής Δαφνίου, ψηφιδωτό

Cappella Palatina: Mosaics: Baptism Of Christ

Η Βάπτιση
Τοιχογραφία
Μανουήλ
Πανσέληνου
στο Πρωτάτο

Η νότια κεραία της Περιβλέπτου: η Βάπτιση. Χατζηδάκης, Μαν., *Μυστράς*

2. Προσέξτε στο κείμενο τη στιγμή της Βάπτισης του Χριστού:

- Υπογραμμίστε τα λόγια ή τις ενέργειες των Προσώπων της Αγίας Τριάδας: του Πατέρα, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.
 - Ποια σχέση φανερώνεται ότι έχει ο Ιησούς με τον Πατέρα;
 - Γιατί λοιπόν το γεγονός της Βάπτισης του Χριστού ονομάζεται και Θεοφάνεια;
-
- Η φωνή του Πατέρα... Ο αντίλογος του Χριστού στον Ιωάννη... Ο Υιός βαπτίζεται όπως όλοι οι άνθρωποι... Παρόν την ώρα της Βάπτισης είναι και το τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδας, το Άγιο Πνεύμα...
 - «Αγαπημένος Υιός του Θεού-Πατέρα και ταυτισμένος μαζί του.
 - Το γεγονός της Βάπτισης του Κυρίου η Εκκλησία μας ονομάζει και **Θεοφάνεια**, εφόσον κατά την ώρα της Βάπτισης ο Θεός Πατέρας ακούγεται, ο Υιός βαπτίζεται και το Πνεύμα το Άγιο ως περισσότερά κατέρχεται πάνω στον Υιό. Έτσι **φανερώνεται εκείνη τη μέρα ο Θεός, ως Αγία Τριάδα** (Θεός+φαίνομαι=Θεοφάνεια).

Θεοφάνια – Επιφάνια - Φώτα

Ομαδική βάπτισμα κοριτσιών στο ναό του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Τίρανα Αλβανίας

Η γιορτή της Βάπτισης του Κυρίου ονομάζεται:

- 1) **Θεοφάνια**, γιατί «ὁ Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί»,
- 2) **Επιφάνια**, κατά το Γραφικό «ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις» και
- 3) **Φώτα**, εἴτε ἐπειδὴ κατά τα πρῶτα χρόνια ἡ γιορτὴ ἀρχίζε το Μ. Σάββατο βράδυ ἢ το βράδυ της 5ης Ιανουαρίου και ἐξακολουθοῦσε μετὰ τα μεσάνυχτα και οἱ νέοι πιστοὶ προσέρχονταν να βαφτιστοῦν (προς το φῶτισμα στη νέα και μοναδική ἀλήθεια), φορώντας λευκοὺς χιτῶνες, με αναμμένες τις λαμπάδες – γεμάτοι φως και χάρη.

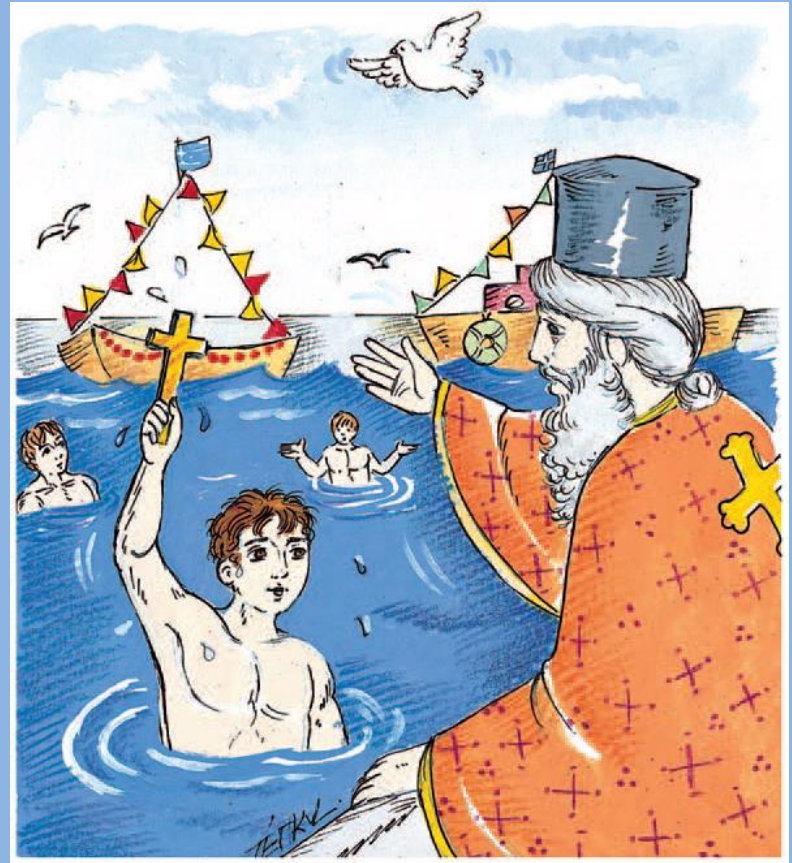

Στη νότια πλευρά του μεγάλου ναού, βρίσκεται το αρχαίο Βαπτιστήριο του 4ου αι., το αρχαιότερο και καλύτερα διατηρημένο βαπτιστήριο σ'όλη την ορθόδοξη Ανατολή, γι'αυτό και αποτελεί το σπουδαιότερο από τα προσκτίσματα της [Εκατονταπυλιανής](#). Είναι μια τρίκλιτη βασιλική διαστάσεων 16,5X15 μέτρων, με τρούλλο και νάρθηκα, η οποία επικοινωνεί με τον κυρίως ναό και της οποίας το καθένα κλίτος είχε μετατραπεί σε παρεκκλήσιο, στους μεταγενέστερους χρόνους. Οι θόλοι και ο τρούλλος είναι κατασκευασμένοι με χρωματιστούς πωρόλιθους, όπως ο μεγάλος ναός και το παρεκκλήσιο του Αγίου Νικολάου. Στον χώρο του Αγίου Βήματος, που λεγόταν τότε "**Εσώτερος οίκος ή Φωτιστήριο**", υπάρχει η μαρμαρίνη σταυρική κολυμβήθρα, της οποίας το μεγαλύτερο μέρος βρίσκεται μέσα στη γη. Στο τμήμα της που εξέχει από το έδαφος, υπάρχουν ανάγλυφοι σταυροί μέσα σε κύκλους.

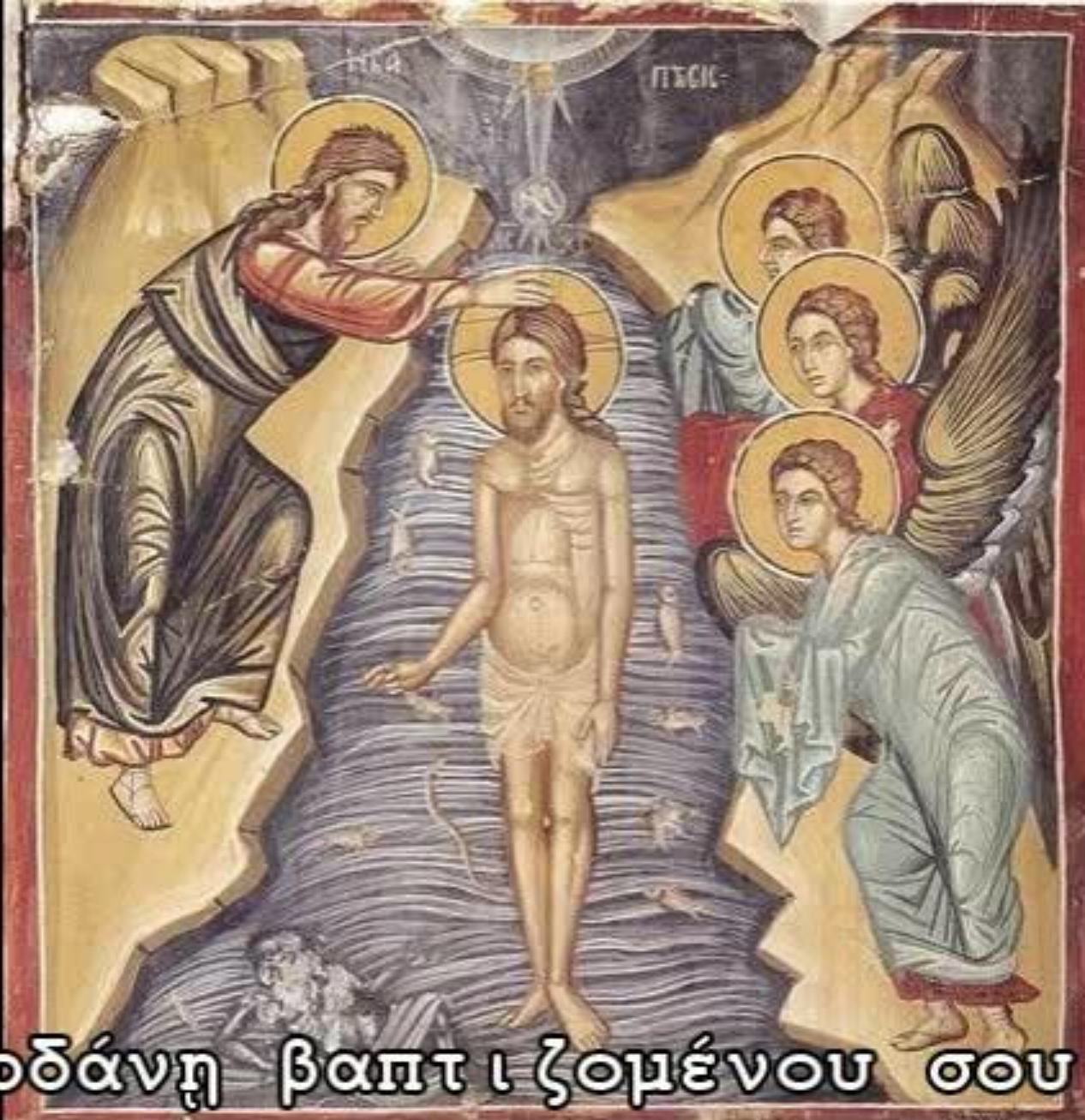
Ο κατηχούμενος που προσερχόταν στο βάπτισμα, περνούσε πρώτα από τον νάρθηκα του βαπτιστηρίου, που λεγόταν "**Εξώτερος ή προαύλιος οίκος**". Εκεί γινόταν η προετοιμασία του μυστηρίου, με τους εξορκισμούς, την παραδοχή της νέας πίστης, την απαγγελία του συμβόλου της κ.λπ. Στη συνέχεια προχωρούσε προς το Φωτιστήριο. Κατέβαινε στην κολυμβήθρα από τη μικρή σκάλα που βρίσκεται στη δυτική κεραία του σταυρού, η οποία συμβόλιζε την προέλευσή του από τον κόσμο της αμαρτίας και μετά το μυστήριο ανέβαινε από την σκάλα της ανατολικής κεραίας, η οποία συμβόλιζε την είσοδο του νεοφώτιστου στην αληθινή ζωή του Χριστιανού.

Ο ιερέας που τελούσε το μυστήριο στεκόταν πάνω σε βάθρο, που βρισκόταν στο μέσον της κολυμβήθρας και λεγόταν "**Ιερά Νησίδα**". Μετά το βάπτισμα επακολουθούσε το χρίσμα, η ένδυση του νεοφώτιστου με ρούχα λευκά, η είσοδός του στον κυρίως ναό και η Θεία Κοινωνία. Την θέση της ιερής νησίδας, στο βαπτιστήριο της Εκατονταπυλιανής, κατέχει σήμερα μια μικρή κολώνα που τοποθετήθηκε εκεί μεταγενέστερα.

Με πολλές παραδόσεις και έθιμα ο λαός μας γιορτάζει τα Θεοφάνια, την ημέρα που αγιάζονται τα νερά.

- Την παραμονή της γιορτής ο παπάς αγιάζει τα σπίτια.
- Την ημέρα της γιορτής γίνεται η Ακολουθία του Μεγάλου Αγιασμού έξω από τους ναούς, για να αγιαστεί όλο το περιβάλλον.
- Τα κάλαντα, το φωτίκι (=δώρο του νουνού στο βαπτιστικό του) και άλλες παραδόσεις και έθιμα ακολουθεί ο λαός μας από παλιά ως σήμερα.

Εν 'Ιορδάνη βαπτιζομένου σου Κύριε

6 Ιανουαρίου

Τα Άγια Θεοφάνεια (η βάπτισή του Χριστού)

3. Με τη Βάπτισμα εγκαινιάζεται η καινούρια ανθρωπότητα με αρχηγό τον Ιησού Χριστό. Βρείτε στο κείμενο λόγια και πράξεις, που να δείχνουν τι είδους αρχηγός αυτής της ανθρωπότητας θα είναι.

Θα είναι αρχηγός:

- ταπεινός,
- κοντά και ανάμεσα στον λαό,
- θα θυσιαστεί για τους ανθρώπους,
- αγαπημένος Υιός του Θεού-Πατέρα και ταυτισμένος μαζί του.

Κατά τη Βάπτιση του Χριστού:

- φανερώθηκε το μυστήριο της Αγίας Τριάδος,
- ομολογήθηκε με θαυμαστό τρόπο η θεία ταυτότητα του Χριστού,
- εγκαινιάσθηκε επίσημα το δημόσιο έργο του Επιφανέντος Κυρίου,
- αγιάσθηκε η φύση των υδάτων,
- συνετρίβη η δύναμη του διαβόλου και
- υποτυπώθηκε το μυστήριο του Βαπτίσματος, με το οποίο κάθε πιστός εισέρχεται στην Εκκλησία και γίνεται μέλος του σώματος του Επιφανέντος Κυρίου.

Οι πειρασμοί στην έρημο *Λουκ. 4, 1-13*

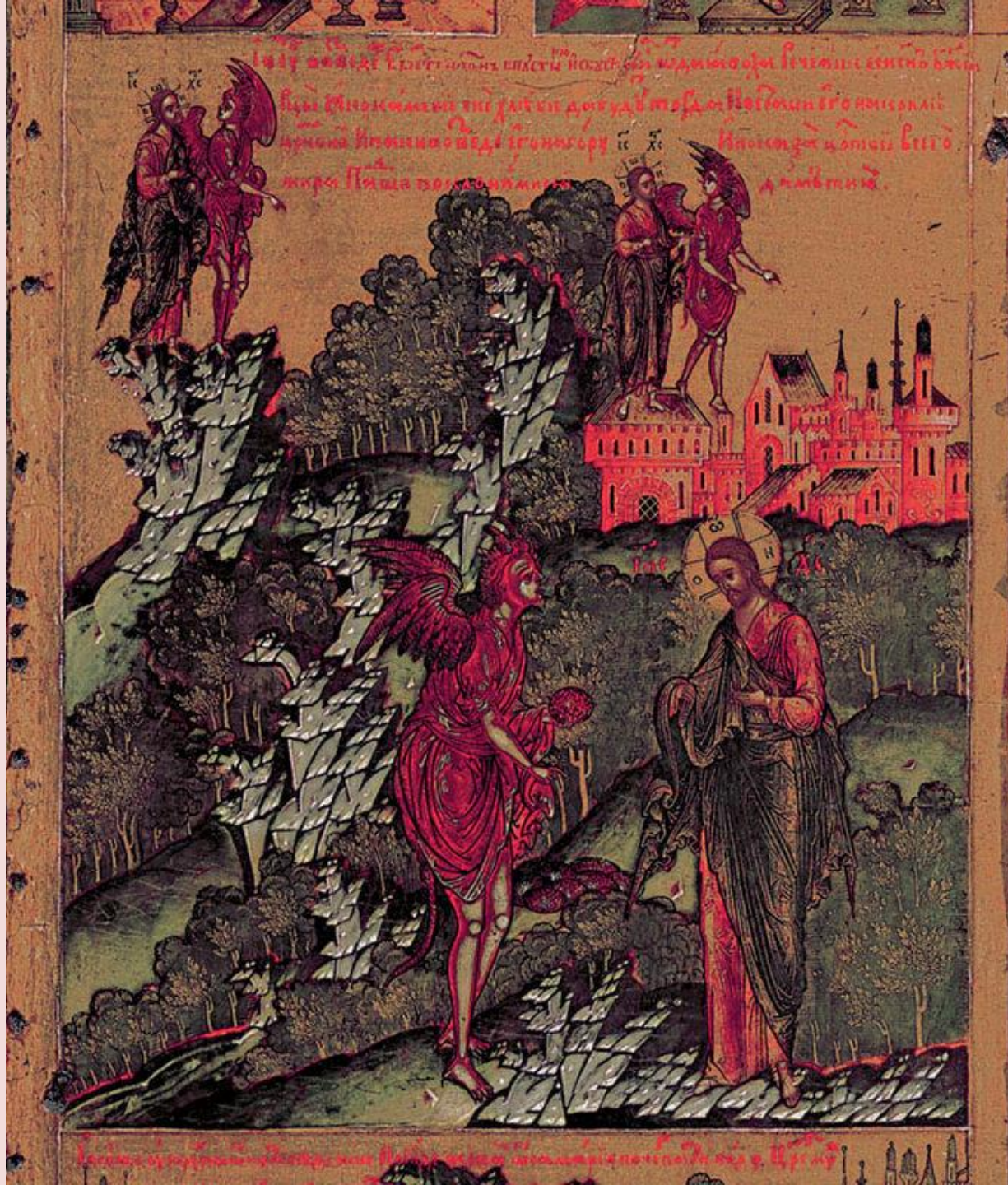

Οι πειρασμοί στην έρημο

Λουκ. 4, 1-13

Ο διάβολος προκάλεσε τον Ιησού:

1. να προσελκύσει τους ανθρώπους ικανοποιώντας τις **υλικές τους επιθυμίες**
2. να χρησιμοποιήσει τη θεϊκή του δύναμη για να επιβληθεί σ' όλους τους ανθρώπους **κάνοντας θαύματα** και
3. να κυριαρχήσει στην οικουμένη με **βία και εξουσία**.

Ο Ιησούς αποπέμποντας το σατανά αρνήθηκε τις δαιμονικές αυτές προκλήσεις (τους τρεις πειρασμούς) και ως Υιός του Θεού αποκάλυψε ότι **εντελώς διαφορετική είναι η αποστολή του στον κόσμο και ότι με άλλους τρόπους θα την πραγματοποιήσει.**

Το Σαραντάριον όρος:
Ο τόπος των πειρασμών του Ιησού

Η Μονή του Πειρασμού

Κατά την Παράδοση εδώ (κοντά στην Ιεριχώ) ο Κύριος κατέφυγε μετά την βάπτισή Του, νηστεύοντας και προσευχόμενος επί σαράντα ημέρες (από όπου και η ονομασία) και τέλος πειράχθηκε από το Σατανά. Εντός του Καθολικού βρίσκεται ο βράχος επί του οποίου προσευχόταν ο Χριστός.